

Afslag på ansøgning om dispensation fra jordforureningslovens § 52 om tilførsel af jord til matr.nr. 3k og 4ab Kallerup By, Kallerup, Thisted Kommune

Region Nordjylland har behandlet jeres ansøgning af 23. oktober 2025 om dispensation til at tilføre uforurenet jord til råstofgraven på matr.nr. 3k og 4ab Kallerup By, Kallerup, Thisted Kommune. Modtagedstedet fremgår af figur 1.

Det fremgår af ansøgningen, at der er tale om tilførsel af op til 45.000 m³ uforurenet jord i form af sand, fyldjord, ler og kalk. Det fremgår endvidere at jorden skal anvendes til efterbehandling af råstofgraven og skal udlægges over grundvandsspejlet.

Sagen er behandlet efter jordforureningslovens¹ § 52, stk. 2, pkt. 3.

Afgørelse - afslag

Region Nordjylland meddeler hermed afslag på jeres ansøgning om dispensation efter jordforureningslovens § 52. Det er Region Nordjyllands vurdering, at jordtilførslen kan medføre en risiko for forurening af grundvand, herunder grundvand der forventes at indgå i den fremtidige drikkevandsforsyning.

Dermed er forudsætningerne for at meddele dispensation efter jordforureningslovens § 52, stk. 2, pkt. 3 ikke opfyldt.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 282 af 27. marts 2017 om forurenet jord

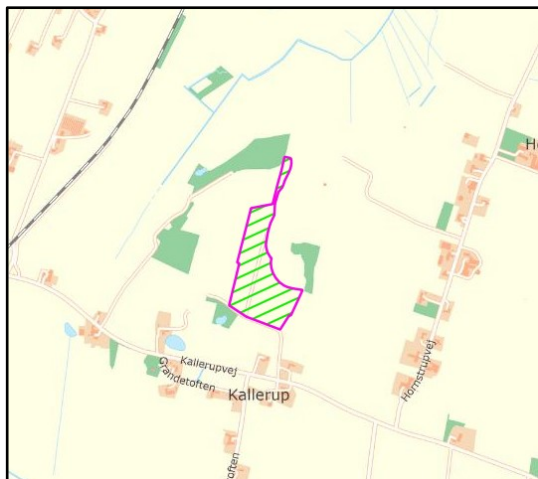
Begrundelse for afslag

Råstofgraven på det ansøgte modtagested

På det ansøgte modtagested har der været erhvervsmæssig indvinding af råstoffer i mere end 20 år. Området er dermed omfattet af § 52 i jordforureningsloven. Der er den 16. december 2025 meddelt en ny råstoftilladelse der er gældende frem til den 16. december 2035. Jorden skal anvendes i forbindelse med reetablering af råstofgraven der ses på figur 1.

Der har ikke hidtil været indvinding af råstoffer under grundvandsspejlet og det skal der heller ikke fremadrettet. Bunden af råstofgraven ligger pt. omkring kote 25 m DVR90. Ifølge råstoftilladelsen af 16. december 2025 må der indvindes råstoffer ned til kote 20 m DVR90, dog ikke tættere på grundvandsspejlet end 2 meter. Råstofgraven skal ifølge den nye tilladelse af 16. december 2025 efterbehandles til jordbrugsdrift og/eller natur under hensyntagen til det omkringliggende landskab.

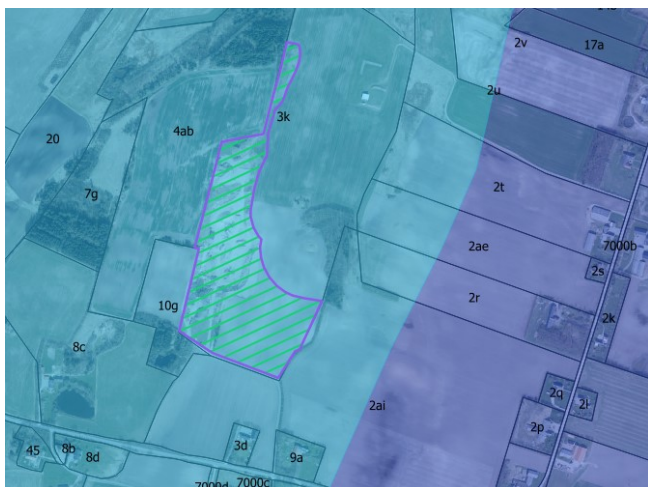
Råstofgraven ligger overordnet i et område med kvartære sand, grus og leraflejringer. Kalken ligger dybt og overlejres af palæogent ler og kvartære aflejringer.

Figur 1: Modtagested og råstofgrav

Drikkevandsinteresser og indvindingsoplande

Råstofgraven ligger i område med drikkevandsinteresser. Nærmeste område med særlige drikkevandsinteresser (OSD) ligger ca. 150 meter øst for råstofgraven (figur 2). Dette OSD-område er kortlagt med nogen og stor nitratsårbarhed og som indsatsområde indenfor nitratfølsomme indvindingsområder. De nærmeste indvindingsoplande til almene vandværker ligger henholdsvis ca. 3,5 km syd for arealet (I/S Snedsted Vandværk) og ca. 4, 2 km sydøst for råstofgraven (I/S Vildsund Vandværk). Snedsted Vandværk er dog pr. 1. januar 2026 overdraget til Thy Forsyning. Ifølge potentialelinjer ligger det øvre grundvand ca. i kote 16 - 20 meter (DVR90). Strømningsforholdene er ikke entydige, men går primært i sydvestlig og nordlig retning.

Figur 2: Råstofgraven (grøn skraverings) ligger i Område med Drikkevandsinteresser (lys blå farve). Umiddelbart øst for råstofgraven er der Område med Særlige Drikkevandsinteresser (mørk blå farve).

Ifølge Miljøstyrelsens grundvandskortlægning fra 2014 for Nr. Vorupør og Snedsted² udgør "Sand1" det øverste grundvandsmagasin i det større projektområde der indgår i kortlægningen. Over grundvandsmagasinet "Sand1" ligger zoneringslaget "Z1" der har varierende sammensætning. Mod nord-vest (Vorupør m.v.) består det således af flyvesand, mens det i den øvrige del består af bl.a. moræneler. Laget varierer meget i tykkelse og udgør ikke et sammenhængende beskyttende dæklag over "Sand1". Det dybere grundvandsmagasin "Sand2" der bl.a. omfatter en række begravede dalsystemer er generelt overlejret af et tykt lerlag.

Vandområdeplan

Råstofgraven ligger indenfor to regionale grundvandsforekomster³. Henholdsvis dkmj_972_kalk og dkmj_147_ks.

- Dkmj_972_kalk er i god kvantitativ tilstand, men i ringe kemisk tilstand på grund af nitrat.
- Dkmj_147_ks er et terrænnært sandmagasin (KS2) i god kvantitativ tilstand, men ringe kemisk tilstand på grund af pesticider.

Begge forekomster er udpeget som drikkevandsforekomster og der er dermed tale om forekomster der anvendes eller potentielt kan anvendes som drikkevandsressource eller har hydraulisk kontakt med disse forekomster. Målsætningen for begge forekomster er god kvantitativ og god kemisk tilstand.

Nord og øst for råstofgraven ligger den dybe grundvandsforekomst dkmj_322_ks og syd for råstofgraven ligger den dybe grundvandsforekomst dkmj_320_ks. Begge er i god kemisk og god

² Redegørelse for Nr. Vorupør og Snedsted. Afgiftsfinansieret grundvandskortlægning. Naturstyrelsen, 2014

³ Vandområdeplaner 2021-2027 efter genbesøget, Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø, december 2025

kvantitativ tilstand og ligger indenfor DK-modellaget KS3. KS3 er i højere grad end KS2 er beskyttet af et overliggende lerlag.

Boringsoplysninger

Der er en række boringer i området omkring råstofgraven. Herunder geotekniske boringer, råstofboringer, private vandforsyningsboringer og sløjfede boringer. I den nationale boringsdatabase (Jupiter) findes uddybende oplysninger om nogle – men ikke alle – boringer, herunder bl.a. geologisk beskrivelse, vandstandspejlinger og kobling mellem indtag og grundvandsforekomst.

De nærmeste vandforsyningsboringer til almen vandforsyning har hidtil ligget ca. 4 km syd for råstofgraven og hørte til Snedsted Vandværk. Der er tale om tre boringer (DGU nr. 30.705, 30.686 og 30.950) med en dybde på 27,5 til 31,5 meter og med indvinding i magasinet dkmj_147_ks. For de to af boringerne fremgår det, at der er et øvre terrænnært lag af moræneler på 16-23 meter efterfulgt af sand/grus hvorfra der indvindes drikkevand. Den 3. boring mangler oplysninger om opbygning, men da de tre boringer ligger relativt tæt på hinanden antages det, at opbygningen svarer til de to øvrige. Snedsted Vandværk er pr. 1. januar 2026 overgået til Thy Forsyning der leverer drikkevandet.

Skjoldborg Vandværk havde boringer ca. 2,5 km sydøst for modtageområdet der indvandt i grundvandsforekomsten dkmj_147_ks. Disse boringer blev sløjfet i 2019. Forud for sløjfningen var der fundet højt nitratinhold samt pesticidrester i boringerne.

Figur 3. Oversigt over boringer fra Jupiter i området ved modtagedstedet.

Ved Skjoldborg ca. 2,8 km sydøst for modtagedstedet er der et privat, fælles vandforsyningsanlæg (Charles Christensens Vandværk) der indvinder fra boringen med DGU nr. 30.804. Boringen er 30 m dyb og indvinder ifølge boringsdatabase fra magasinet dkmj_147_ks. Der er ingen oplysninger om de geologiske lag. Vandstanden er pejlet til 11,45 m DVR90.

Den private vandforsyningsboring DGU 30.31 ligger ca. 1,4 km sydvest for råstofgraven. Boringen er 4,9 m dyb og indvinder ifølge boringsdatabase fra magasinet dkmj_147_ks. Der er ingen

beskrivelse af geologien i boringen. Grundvand pejlet til kote 7,46 m DVR90. Prøver har tidligere vist overskridelse på pesticider.

Den private vandforsyningsboring DGU 30.1318 ligger ca. 1,2 km sydøst for råstofgraven. Boringen er 12,13 m dyb og indvinder ifølge boringsdatabasen fra magasinet dkmj_147_ks. Der er ingen beskrivelse af geologien i boringen. Der er ingen pejlingsoplysning. Prøver har tidligere vist overskridelse på pesticider.

Den private vandforsyningsboring DGU nr. 30.734 ligger ca. 1,4 km sydvest for råstofgraven. Boringen er 22 m dyb og indvinder ifølge boringsdatabasen fra magasinet dkmj_147_ks. Boringen viser at der øverst er ca. 5 m moræneler efterfulgt af smeltevandsgrus hvorfra der indvindes. Pejlingen viser en vandstandskote omkring kote 7 m DVR90.

Den private vandforsyningsboring DGU 30.1313 ligger ca. 2,5 km nordøst for råstofgraven. Boringen er 24 m dyb og indvinder ifølge boringsdatabasen fra magasinet dkmj_147_ks boring. Der er ingen beskrivelse af geologien i boringen. Der er ingen pejlingsoplysning. Prøver har tidligere vist overskridelse på nitrat.

I området er desuden en række private boringer (herunder DGU 30.766) der indvinder fra den dybere grundvandsforekomst dkmj_322_ks (DK modellag KS3), der ikke ligger indenfor modtagestedet.

Umiddelbart sydvest for råstofgraven ligger en række miljøboringer på 4 til 10 meters dybde uden geologiske data. Ca. 400 meter syd for råstofgraven ligger der en række boringer der viser lerlag i dybden. Herunder DGU nr. 30.29 der er 59 m dyb. Fra terræn svarende til kote 35 m DVR 90 til kote 8,7 er der sand, grus. Herefter er der ler til kote -24 m DVR90. Samt DGU nr. 30.499 der er 80 m dyb og viser ler fra terræn svarende til kote 32,5 og ned til kote -47,5 m DVR90.

Sammenfatning

Der skal i råstofgraven indvindes ned til kote 20 m DVR90, dog ikke tættere på grundvandsspejlet end 2 meter. Grundvandsspejlet ligger ifølge potentialekortet omkring kote 16 - 20 m DVR90. Råstofgraven ligger indenfor den terrænnære grundvandsforekomst dkmj_147_ks (KS2) der er udpeget til drikkevandsforekomst.

En række vandforsyningsboringer i nærheden af råstofgraven indvinder fra den øvre, terrænnære grundvandsforekomst dkmj_147_ks. Der er tale om relativt korte boringer med en dybde på 5 til 22 meter. Der er god sammenhæng mellem potentialekortet og pejlinger i de nærmeste boringer svarende til et øvre, frit grundvandmagasin.

Der er ikke entydig sammenhæng mellem boringsdata fra de nærmeste boringer og FOHM-modellen, ligesom der ikke indenfor selve modtagestedet er boringer, som entydigt dokumenterer de geologiske og hydrogeologiske forhold. Et par boringer syd for råstofgraven viser lerlag fra terræn og nedefter, men dette genfindes ikke i de nærmeste vandindvindingsboringer. Miljøstyrelsens grundvandskortlægning viser ligeledes at dæklaget over Sand 1 (svarende til KS2) varierer meget i tykkelse og ikke udgør et sammenhængende beskyttende dæklag over grundvandsforekomsten. Ligeledes fremgår det, at en række aktive samt sløjfede boringer med indvinding i grundvandsforekomsten dkmj_147_ks har overskridelser på pesticid og nitrat hvilket indikerer en ringe beskyttelse af magasinet. Generelt er der stor variation i de geologiske forhold indenfor korte afstande.

Jævnfør ovenstående er det ikke sandsynligt at der forefindes et sammenhængende beskyttende lerlag over den øvre grundvandsforekomst og jordlagene yder dermed ringe eller ingen beskyttelse af forekomsten. Dertil kommer at det øvre grundvandsspejl ligger omkring kote 16-20 m DVR90 og der må indvindes ned til 2 meter fra det øvre grundvandsspejl. Selve råstofindvindingen og dermed også udlægningen af jord sker dermed med kort afstand til grundvandet. Ud fra de geologiske forhold må der endvidere vurderes at være hydraulisk sammenhæng til øvrige grundvandsmagasiner.

På baggrund af ovenstående er det regionens vurdering, at der ikke i området er et tilstrækkeligt sammenhængende beskyttende lerlag over den terrænnære grundvandsforekomst(dkmj_147_ks / KS2) der er udpeget til drikkevandsforekomst.

Det følger af lovens forarbejder, at forbuddet mod tilførsel af jord til råstofgrave skal administreres restriktivt. Klagenævnsafgørelser på området har fastlagt, at risikovurderingen i forhold til grundvandet skal ske i forhold til såvel det primære som det øvre, terrænnære grundvandsmagasin. Vurderingen skal endvidere ske i forhold til såvel grundvand der aktuelt anvendes til drikkevandsforsyning som til grundvand der forventes at indgå i den fremtidige drikkevandsforsyning eller i det hele taget er egnet til drikkevandsproduktion.

En dispensation forudsætter derfor, at det med høj grad af sikkerhed er godtgjort, at en tilførsel af jord ikke giver anledning til risiko for forurening af et grundvandsmagasin. Også ved udlægning af uforurenet jord kan der være risiko for påvirkning af grundvandet, bl.a. som følge af jordens indhold af humus eller af andre naturligt forekommende stoffer. En yderligere faktor i denne risikovurdering er at der ofte er tale om relativt store jordmængder.

Region Nordjylland vurderer på baggrund af ovenstående, at det ikke kan afvises at en tilførsel af jord til råstofgraven kan medføre en risiko for forurening af grundvand der indgår i drikkevandsforsyningen eller forventes at indgå i den fremtidige drikkevandsforsyning. Forudsætningerne for at meddele dispensation efter jordforureningslovens § 52 er dermed ikke opfyldt, og der meddeles afslag på det ansøgte.

Region Nordjylland bemærker, at der tidligere har været meddelt dispensation til tilførsel af uforurenet jord til råstofgraven. Med udgangspunkt i bl.a. klagenævnets praksis må regionen imidlertid konstatere, at muligheden for dispensation skal tolkes restriktivt. Samtidig kommer der løbende ny viden omkring grundvandsforholdene i medfør af bl.a. grundvandskortlægning og basisanalyser i forbindelse med vandområdeplanerne. Sagsbehandlingen tager bl.a. udgangspunkt i denne viden og i den praksis der fastlægges af klagenævnet. På den baggrund og ud fra de faktiske forhold jf. ovenstående er det regionens vurdering, at der ikke kan meddeles dispensation til det ansøgte.

Høring

Udkast til afgørelse har været i partshøring hos ansøger og lodsejer i perioden fra den 7. januar til den 27. januar 2026. Ansøger indsendte et høringssvar i mail af 27. januar 2026. Ansøger bemærker i den forbindelse:

- At det er svært at forstå at der fremadrettet ikke må modtages jord til råstofgraven når det hidtil har været ok
- At der kun modtages ren jord til råstofgraven iflg. myndighedernes krav.
- At det ikke er miljøvenligt når jorden i stedet skal køres længere væk til jordtip i Skovsted

- At man er indstillet på at lave boreprøver for at fastlægge afstand til grundvand og se om der er lerlag.

Det er regionens vurdering, at selv om der ikke er boringsoplysninger fra selve modtagestedet er der tilstrækkeligt information fra bl.a. den geologiske kortlægning i området, de omkringliggende boringer samt vandområdeplanerne til at sagen er oplyst.

Regionen anerkender at der er en problemstilling i forhold til energi og klima når jorden skal køres længere væk. Det er dog ikke et kriterie der kan indgå i vurderingen efter jordforureningslovens § 52.

Det anerkendes også at det kan virke uforståeligt at der i 2026 meddeles afslag på dispensation til modtagelse af jord når der tidligere har været meddelt dispensation. Der kommer løbende ny viden omkring grundvandsforholdene i medfør af bl.a. grundvandskortlægning og basisanalyser i forbindelse med vandområdeplanerne. Sagsbehandlingen tager bl.a. udgangspunkt i denne viden og i den praksis der fastlægges af klagenævnet. Ud fra klagenævnets praksis må regionen konstatere, at muligheden for dispensation skal tolkes meget restriktivt. På den baggrund og ud fra de faktiske forhold jf. ovenstående er det regionens vurdering, at der ikke kan meddeles dispensation til det ansøgte.

Offentliggørelse, klage og søgsmål

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter meddelelsen af afgørelsen jf. jordforureningslovens § 81. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges klagefristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er afgørelsens adressat, enhver der har en væsentlig individuel interesse i sagens udfald, kommunalbestyrelsen og embedslægeinstitutionen.

Du klager via klageportalen, som du finder via borger.dk eller virk.dk. Du logger på klageportalen med Nem-ID. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Region Nordjylland via klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. for borgere og 1.800 kr. for virksomheder, foreninger, organisationer og offentlige myndigheder.

I klageportalen sendes din klage automatisk først til Region Nordjylland. Hvis Region Nordjylland fastholder afgørelsen, sender Region Nordjylland klagen videre til behandling i nævnet via klageportalen. Du får besked om videresendelsen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet afviser din klage, hvis du sender den uden om klageportalen, medmindre du er blevet fritaget for brug af klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Nævnet afgør herefter, om du kan fritages for at bruge klageportalen.

Hvis firmaet ønsker at anlægge et søgsmål ved domstolen til prøvelse af Region Nordjyllands afgørelse, skal sagen være anlagt inden 12 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Hvis der er spørgsmål til afgørelsen, kan jeg kontaktes på telefon 2463 5639 eller mail: anne.henrik-sen@rn.dk.

Med venlig hilsen

Anne Marie Henriksen
Råstofsagsbehandler

Kopi til:

- Thisted Kommune, miljo@thisted.dk
- Poul Vestergaard Jensen (lodsejer), Kallerupvadested 7, 7700 Thisted; poul7@live.dk
- Styrelsen for Patientsikkerhed Nord, tnord@stps.dk